

การศึกษาทัศนคติของผู้เรียนวัยทำงานและผู้สอนที่มีต่อหนังสือประกอบการเรียน
ในหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการทำงาน

A Study of Adult Learners' and Instructors' Attitudes toward
a Coursebook Used in an English for Careers Training Course

อารยา อนันต์ประภักติ

Araya Ananprakrit

นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Email: arayainthenow@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติของผู้เรียนวัยทำงานและผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษที่มีต่อหนังสือประกอบการเรียนในหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการทำงาน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยผู้เรียนวัยทำงาน จำนวน 35 คน และผู้สอนของสถาบันสอนภาษาแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร จำนวน 4 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามทัศนคติของผู้เรียนวัยทำงานและผู้สอน จำนวน 2 ชุด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ (frequency) และร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ผลการวิจัยพบว่าผู้เรียนวัยทำงานและผู้สอนมีความคิดเห็นต่อหนังสือ Business PLUS เล่ม 1 ในภาพรวมในระดับมาก ความคิดเห็นของผู้เรียนด้านเนื้อหาสาระอยู่ในระดับมากที่สุด และผู้สอนอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านเนื้อหาทางภาษา ความคิดเห็นโดยรวมของผู้เรียนและผู้สอนอยู่ในระดับมาก ด้านแบบฝึกหัดและกิจกรรม ความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก และด้านวิธีการเรียนการสอน ความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยรวมผู้เรียนและผู้สอนมีทัศนคติที่ดีมากต่อหนังสือเรียนในทุกด้าน

คำสำคัญ: ทัศนคติ; ผู้เรียนวัยทำงาน; ผู้สอน; หนังสือประกอบการเรียน; ภาษาอังกฤษเพื่อการทำงาน

Abstract

This research aimed to investigate the adult learners' and instructors' attitudes toward a coursebook used in an English for careers training course. The research was survey research. The participants were 35 adult learners and 4 instructors from a language institution in Bangkok. The research instruments were two different sets of questionnaires for the adult

learners and instructors. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, and standard deviation (*SD*). The findings revealed that the learners and instructors reported a *high level* in their opinions toward the coursebook. The learners' opinions on the content of the coursebook were at the highest level, while the instructors' opinions were at a high level. Regarding the language content, the overall mean of opinions was at a high level. For the exercises and activities, the mean of their opinions was also at a high level. And for learning and teaching methodology, the mean of opinions was also at a high level. Overall, the adult learners and instructors had positive attitudes towards the coursebook in all aspects.

Keywords: attitude; adult learners; instructors; coursebook, English for careers

บทนำ

ในยุคศตวรรษที่ 21 ภาษาอังกฤษมีบทบาทอย่างมากในชีวิตประจำวันของคนทั่วโลก ทั้งการสื่อสารโดยตรงและการสื่อสารผ่านการใช้อินเทอร์เน็ต ไม่ว่าจะเป็นการติดต่อสื่อสารในการทำงาน การศึกษาค้นคว้าหาความรู้ การเดินทางท่องเที่ยว รวมถึงความสนใจส่วนบุคคลในทุกแขนง เช่น ภาพยนตร์ ดนตรี สื่อเพื่อความบันเทิงหลากหลายรูปแบบ กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายปฏิรูปการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงสู่เศรษฐกิจฐานนวัตกรรม ตามนโยบายประเทศไทย 4.0 โดยมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 ระบุว่าหนึ่งในทักษะที่อยู่ในคุณภาพมาตรฐานของคนไทย 4.0 คือ English proficiency หรือความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ ผู้เรียนต้องสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร การประสานงานแลกเปลี่ยนความรู้ และการพาณิชย์กับนานาชาติได้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562) สอดรับกับกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) และแผนยุทธศาสตร์กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน (2562: 4) ที่มุ่งพัฒนาทักษะคนทำงานทุกระดับและผู้ประกอบกิจการให้มีผลิตภาพ (productivity) สูง โดยส่งเสริมให้มีการฝึกอบรมทักษะด้านการใช้ภาษาอังกฤษ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถให้คนทำงานสามารถแข่งขันได้ในประชาคมอาเซียนและในระดับสากล หน่วยงานและองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนจึงต้องจัดให้มีการฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาศักยภาพบุคลากรในองค์กรของตน

ในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในทุกระดับ หนังสือเรียนเป็นสื่อการเรียนรู้ที่สำคัญองค์ประกอบของเนื้อหาในบทเรียนและแบบฝึกหัดต่าง ๆ มีบทบาทในการช่วยส่งเสริมการเรียนการสอน และช่วยให้การสื่อสารระหว่างผู้สอนและผู้เรียนดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เข้าใจเนื้อหาบทเรียนได้ตามวัตถุประสงค์ หนังสือเรียนเป็นแนวทางให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามที่คุณเขียนต้องการสื่อสารและถ่ายทอดข้อมูลความรู้ให้กับผู้เรียน (ปราณี ปราบริปู และคณะ, 2560) หนังสือเรียนจึงมีบทบาทสำคัญต่อผู้เรียนและผู้สอนเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นในระดับโรงเรียน ระดับมหาวิทยาลัย หรือคนในวัยทำงาน

ราฮิมิ และฮัสนี (Rahimi, M., & Hassani, M., 2012: 66-72) กล่าวว่า การใช้หนังสือเรียนในชั้นเรียนภาษาอังกฤษจะช่วยเพิ่มแรงจูงใจและทัศนคติเชิงบวกให้แก่ผู้เรียน ในขณะที่ริชาร์ด (Richards, 2001) ชี้ให้เห็นว่า สื่อการเรียนรู้ที่ขาดความน่าสนใจและไม่สามารถใช้ได้จริง มักทำให้ผู้เรียนมีทัศนคติเชิงลบต่อการเรียนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ ดังนั้น ผู้บริหารและครูจึงมีหน้าที่คัดสรรและเลือกหนังสือเรียนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและระดับการศึกษาของผู้เรียน การศึกษาทัศนคติของผู้เรียนและผู้สอนที่มีต่อหนังสือเรียนจะทำให้รู้ถึงข้อดีและข้อควรปรับปรุงของหนังสือ ทั้งด้านความสอดคล้องของเนื้อหา กับหลักสูตร ความสอดคล้องของกิจกรรมและแบบฝึกหัดกับแนวการสร้างและประเมินผลการเรียน รวมถึงคุณสมบัติทั่วไปของหนังสือเรียน นอกจากนี้ การได้รับรู้ความคิดเห็นของผู้เรียนและผู้สอนจะช่วยให้ผู้บริหารของสถานศึกษาหรือสถาบันสอนภาษาพิจารณาเลือกหนังสือเรียนที่เหมาะสมกับหลักสูตรและผู้เรียน และยังเป็นแนวทางในการพัฒนาหนังสือเรียนหรือแบบฝึกหัดเสริมที่มีประสิทธิภาพอีกด้วย

ในประเทศไทยมีงานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาทัศนคติของผู้เรียนหรือผู้สอนที่มีต่อหนังสือเรียนภาษาอังกฤษอยู่หลายเล่ม ส่วนมากจะเป็นการศึกษาทัศนคติของนักเรียนหรือครู ผู้สอนภาษาอังกฤษในโรงเรียน เช่น การวิเคราะห์และประเมินหนังสือเรียนภาษาอังกฤษระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (สุพรรณิ อาศัยราช, 2550) การศึกษาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมภาษาอังกฤษ ชุดภูมิปัญญาท้องถิ่น นครศรีธรรมราช ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่าน และทัศนคติต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติมภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้น ปวช. ปีที่ 2 วิทยาลัยช่างศิลป์นครศรีธรรมราช (จุฬาลักษณ์ สุทิน, 2560) การวิจัยเชิงสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนปัญญาวรคุณ ที่มีต่อหนังสือเรียน *Concentrate of Critical Reading 6B Coursebook* (ทศพร โศภิสฐ์ธรรมกุล, 2563) จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อหนังสือหรือตำราเรียน ยังไม่พบว่ามีการศึกษาทัศนคติที่มีต่อหนังสือประกอบการเรียนภาษาอังกฤษในหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับผู้เรียนในวัยทำงานแต่อย่างใด ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาทัศนคติของผู้เรียนวัยทำงานและผู้สอนที่มีต่อหนังสือประกอบการเรียนในหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการทำงาน ซึ่งผลจากการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ในด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการทำงานของสถาบันสอนภาษา และการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและหนังสือที่ใช้ในการเรียนภาษาอังกฤษสำหรับผู้เรียนวัยทำงาน

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาทัศนคติของผู้เรียนวัยทำงานและผู้สอนที่มีต่อหนังสือประกอบการเรียนในหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการทำงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้เรียนวัยทำงานและผู้สอนที่ใช้หนังสือ Business PLUS เล่ม 1 ประกอบการเรียนการสอนในหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการทำงาน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้มี 2 กลุ่ม ได้แก่ ผู้เรียนวัยทำงาน จำนวน 35 คน และผู้สอนของสถาบันสอนภาษาแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร จำนวน 4 คน ที่ใช้หนังสือ Business PLUS เล่ม 1 ประกอบการเรียนการสอนในหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการทำงาน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามทัศนคติของผู้เรียนวัยทำงานและแบบสอบถามทัศนคติของผู้สอนที่มีต่อหนังสือประกอบการเรียนในหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการทำงาน โดยผู้วิจัยประยุกต์ใช้รายการประเมินหนังสือเรียนภาษาอังกฤษของคunningsworth (Cunningsworth, 1995) ร่วมกับข้อคำถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นคำถามแสดงความคิดเห็นของผู้เรียนและผู้สอน แบบสอบถามแต่ละชุดแบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อหนังสือประกอบการเรียนในหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการทำงาน (Business PLUS เล่ม 1) จำนวนรวม 35 ข้อ มีลักษณะแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) กำหนดคะแนนตามแบบระดับทัศนคติ (Likert Scale) 5 ระดับ แบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ด้านเนื้อหาสาระ (content) ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับหัวข้อเรื่อง เนื้อหา และบริบททางสังคมและวัฒนธรรม จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 2 ด้านเนื้อหาทางภาษา (language content) ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับไวยากรณ์ คำศัพท์ และทักษะทางภาษา จำนวน 13 ข้อ

ตอนที่ 3 ด้านแบบฝึกหัดและกิจกรรม (exercises and activities) ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับแบบฝึกหัดและกิจกรรม จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 4 ด้านวิธีการเรียนการสอน (learning and teaching methodology) ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับวิธีการเรียนการสอน จำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นโดยรวม (overview) มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (open-ended questions) แบบสอบถามทัศนคติของผู้เรียนมีข้อคำถาม 2 ข้อ และแบบสอบถามทัศนคติของผู้สอนมีข้อคำถาม 3 ข้อ

3. การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม และการปรับปรุงแบบสอบถาม มีขั้นตอนดังนี้

3.1 นำแบบสอบถามทั้ง 2 ชุด เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน เพื่อประเมินความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม หรือค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา ตลอดจนความเหมาะสมของการใช้ภาษา

3.2 ปรับปรุงแบบสอบถามความคิดเห็นตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษา

3.3 นำแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนวัยทำงานและผู้สอนไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .97

3.4 นำแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนวัยทำงานและผู้สอนไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามในรูปแบบ Google Forms ให้กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มในเดือนมิถุนายน 2567 จำนวนแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนที่ได้รับการตอบกลับรวมทั้งสิ้น 35 ฉบับ และจำนวนแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้สอนที่ได้รับการตอบกลับรวมทั้งสิ้น 4 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยนำข้อมูลจากคำถามปลายปิดในแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนวัยทำงานและแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้สอนมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS คำนวณค่าสถิติดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน (สำหรับผู้เรียนวัยทำงาน) และประสบการณ์ในการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ (สำหรับผู้สอน) วิเคราะห์และเสนอผลด้วยการแจกแจงความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage)

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อหนังสือประกอบการเรียนในหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการทำงาน วิเคราะห์และนำเสนอผลของผู้เรียนวัยทำงานและผู้สอนในตารางเดียวกัน ด้วยการแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยนำข้อมูลจากคำถามปลายเปิดในแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนวัยทำงาน และแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้สอน ในส่วนที่ 3 ความคิดเห็นโดยรวม มาวิเคราะห์ค่าความถี่ จัดเรียงลำดับเนื้อหาจากปริมาณความถี่มากไปยังน้อย และเสนอผลความคิดเห็นด้วยตารางแจกแจงความถี่ และข้อมูลเชิงบรรยาย

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติของผู้เรียนวัยทำงานและผู้สอนที่มีต่อหนังสือ Business PLUS เล่ม 1 สรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้เรียนและผู้สอน

ผู้เรียนวัยทำงานจำนวน 35 คน เป็นเพศชาย 18 คน และเพศหญิง 17 คน ส่วนมากอายุระหว่าง 31-40 ปี รองลงมาคือ อายุระหว่าง 41-50 ปี ผู้เรียนส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ตำแหน่งงานส่วนใหญ่เป็นหัวหน้างาน รองลงมาคือ เจ้าหน้าที่ วิศวกร และผู้จัดการ

ผู้สอนจำนวน 4 คน เป็นเพศหญิง 2 คน และเพศชาย 2 คน อายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 2 คน อายุระหว่าง 21-30 ปี จำนวน 1 คน และอายุมากกว่า 50 ปี จำนวน 1 คน ผู้สอนเป็นชาวไทย 2 คน และชาวต่างชาติ 2 คน คือชาวแคนาดาและชาวสเปน ทุกคนสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการสอน ภาษา และสาขาหลักสูตรและการสอน ผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนภาษาอังกฤษมากกว่า 20 ปี มีจำนวน 2 คน และผู้ที่มีประสบการณ์ในการสอนภาษาอังกฤษ 5-10 ปี มีจำนวน 2 คน

2. ทัศนคติของผู้เรียนและผู้สอน

ผู้เรียนและผู้สอนมีความคิดเห็นต่อหนังสือประกอบการเรียนในหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการทำงาน ดังนี้

ตาราง 1

ความคิดเห็นโดยรวมของผู้เรียนและผู้สอนที่มีต่อหนังสือเรียนในหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการทำงาน

ความคิดเห็นโดยรวม	ผู้เรียน			ผู้สอน		
	M	SD	แปลผล	M	SD	แปลผล
1. ด้านเนื้อหาสาระ (content)	4.56	0.56	มากที่สุด	4.28	0.50	มาก
2. ด้านเนื้อหาทางภาษา (language content)	4.42	0.58	มาก	3.87	0.56	มาก
3. ด้านแบบฝึกหัดและกิจกรรม (exercises and activities)	4.33	0.60	มาก	3.89	0.59	มาก
4. ด้านวิธีการเรียนการสอน (learning and teaching methodology)	4.23	0.56	มาก	3.70	0.48	มาก
รวม	4.39	0.58	มาก	3.96	0.53	มาก

จากตาราง 1 พบว่าผู้เรียนและผู้สอนมีความคิดเห็นต่อหนังสือ Business PLUS 1 ในภาพรวมในระดับมาก โดยมีผลการวิจัยในแต่ละด้านดังนี้

ด้านเนื้อหาสาระ (content) ความคิดเห็นโดยรวมของผู้เรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.56$, $SD = 0.56$) ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีการนำเสนอสถานการณ์ทางสังคมและวัฒนธรรมที่หลากหลาย ซึ่งผู้สอนมีความคิดเห็นโดยรวมในด้านนี้ในระดับมาก ($M = 4.28$, $SD = 0.50$) นอกจากนี้ ประเด็นที่ผู้เรียนและผู้สอนมีความคิดเห็นสอดคล้องกันในระดับมากที่สุด ได้แก่ รูปแบบและการใช้ภาษาเหมาะสมกับสถานการณ์ทางสังคม เนื้อหาเหมาะกับกลุ่มวัยของผู้เรียน และภาพประกอบ แผนภูมิ แผนผัง มีคำอธิบายชัดเจน

ด้านเนื้อหาทางภาษา (language content) ความคิดเห็นโดยรวมของทั้งผู้เรียนและผู้สอนอยู่ในระดับมาก (ผู้เรียน $M = 4.42$, $SD = 0.58$; ผู้สอน $M = 3.87$, $SD = 0.56$) ผู้เรียนมีความคิดเห็นส่วนใหญ่ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะประเด็นการนำคำศัพท์ใหม่ไปใช้ในบทเรียนถัดไปเพื่อทบทวน ซึ่งต่างจากความคิดเห็นของผู้สอนที่อยู่ในระดับปานกลาง และพบว่าผู้เรียนและผู้สอนยังมีความคิดเห็นต่างกันในเรื่องการอ้างอิงคำศัพท์ภาษาอังกฤษแบบอังกฤษ (British English) กับภาษาอังกฤษแบบอเมริกัน (American English) ในคำที่ใช้ต่างกัน นอกจากนี้ ความคิดเห็นส่วนใหญ่ของผู้สอนอยู่ในระดับมาก และมีประเด็นที่สอดคล้องกับความคิดเห็นในระดับมากที่สุดของผู้เรียน ได้แก่ 1) หนังสือครอบคลุมไวยากรณ์หลักที่เหมาะสมสอดคล้องกับระดับของผู้เรียน 2) หนังสือครอบคลุมการฝึกทักษะทางภาษาทั้ง 4 ทักษะอย่างพอเพียง และ 3) สื่อสำหรับภาษาพูดช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ถึงการปฏิสัมพันธ์ในชีวิตจริง

ด้านแบบฝึกหัดและกิจกรรม (exercises and activities) ความคิดเห็นโดยรวมของทั้งผู้เรียนและผู้สอนอยู่ในระดับมาก (ผู้เรียน $M = 4.33$, $SD = 0.60$; ผู้สอน $M = 3.89$, $SD = 0.59$) ประเด็นที่ทั้งผู้เรียนและผู้สอนมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด คือ มีกิจกรรมที่สมจริง ช่วยฝึกทักษะการสื่อสารที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ และประเด็นที่ผู้เรียนมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ได้แก่ แบบฝึกหัดหรือกิจกรรมมีความหลากหลาย และแบบฝึกหัดหรือกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์หรือทำงานร่วมกัน ส่วนประเด็นที่ความคิดเห็นของผู้เรียนอยู่ในระดับปานกลาง และความคิดเห็นของผู้สอนอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ มีคำเฉลย/คำตอบของแบบฝึกหัดในเล่ม

ด้านวิธีการเรียนการสอน (learning and teaching methodology) ความคิดเห็นโดยรวมของทั้งผู้เรียนและผู้สอนอยู่ในระดับมาก (ผู้เรียน $M = 4.23$, $SD = 0.56$; ผู้สอน $M = 3.70$, $SD = 0.48$) ประเด็นที่ผู้เรียนมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุดคือ หนังสือกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้ภาษาอย่างสร้างสรรค์ ส่วนประเด็นที่ผู้สอนมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุดคือ หนังสือนำเสนอวิธีการเรียนที่เหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอน

3. ความคิดเห็นโดยรวมของผู้เรียนและผู้สอน

สิ่งที่ผู้เรียนชอบมากที่สุดในหนังสือเรียนเล่มนี้ 3 อันดับแรก คือ 1) ภาพประกอบสวย สบายตา ดูแล้วเข้าใจง่าย 2) แบบฝึกหัดและกิจกรรมหลากหลาย ช่วยให้สนุกกับการเรียน และ 3) ประโยคต่าง ๆ สามารถนำไปใช้ได้จริง ส่วนข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหนังสือเรียน ผู้เรียนส่วนใหญ่เห็นว่าหนังสือเล่มนี้ไม่มีข้อควรปรับปรุง กลุ่มที่มีข้อเสนอแนะต้องการให้เพิ่มประโยคที่เกี่ยวข้องกับสายงาน เช่น การเขียนอีเมลสื่อสาร

กับลูกคำ อยากให้มีไฟล์เสียงที่สามารถดาวน์โหลดได้ เพื่อฝึกทักษะการฟังด้วยตนเองนอกห้องเรียน และต้องการให้มีคำเฉลย/คำตอบท้ายบท ให้ผู้เรียนฝึกฝนเรียนรู้และประเมินผลด้วยตนเองได้

ในความคิดเห็นของผู้สอน จุดเด่นของหนังสือเล่มนี้คือ กิจกรรมและแบบฝึกมีความหลากหลาย และสามารถปรับให้เข้ากับวิธีการสอนได้หลายรูปแบบ เนื้อหาและภาษาที่ใช้เป็นธรรมชาติ ใช้ได้ในชีวิตจริง สอดคล้องกับระดับความสามารถทางภาษาของผู้เรียน มีการนำเสนอวัฒนธรรมของชาวเอเชียสอดแทรกในเนื้อหา และมีแบบฝึกหัดเพื่อฝึกทำข้อสอบ TOEIC เสริมท้ายบท นอกจากนี้ การจัดเรียงลำดับเนื้อหาและแบบฝึกหัดมีโครงสร้างชัดเจน เป็นแนวทางให้ผู้สอนดำเนินการสอนอย่างเป็นลำดับขั้นตอน และครอบคลุมทักษะทางภาษาทั้ง 4 ด้าน

ข้อเสนอแนะของผู้สอนในการเลือกหนังสือประกอบการเรียนสำหรับผู้เรียนวัยทำงาน มีดังนี้ 1) หนังสือเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารควรมีเนื้อหาและกิจกรรมที่เน้นทักษะการพูด การออกเสียง และการฟังให้มาก 2) มีกิจกรรมหรือแบบฝึกหัดที่ผู้เรียนสามารถฝึกฝนและเรียนรู้ด้วยตนเองนอกเวลาเรียนได้ เช่น มีไฟล์เสียงหรือวิดีโอให้ผู้เรียนดาวน์โหลดได้ มีคำเฉลยของแบบฝึกหัดในเล่ม และ 3) มีคำศัพท์เฉพาะเกี่ยวกับสายงานของผู้เรียน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายประเด็นสำคัญที่พบทั้งในส่วนที่ผู้เรียนและผู้สอนมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน และส่วนที่มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ดังนี้

ประเด็นที่ความคิดเห็นสอดคล้องกัน (Convergence)

1. ด้านเนื้อหาสาระ บริบททางวัฒนธรรม พบว่าประเด็นที่ผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีการนำเสนอสถานการณ์ทางสังคมและวัฒนธรรมที่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้สอนที่ว่า จุดเด่นของหนังสือเล่มนี้คือ มีการนำเสนอทั้งวัฒนธรรมตะวันตกและวัฒนธรรมเอเชียในทุกบท ทั้งนี้เป็นไปตามความมุ่งหมายในการออกแบบหนังสือให้เป็นหนังสือเรียนภาษาอังกฤษแบบ ‘Asian focus’ สำหรับผู้เรียนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของปัทมญา แอนดอน และคณะ (2560) ซึ่งเห็นว่าหนังสือเรียนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับบริบทท้องถิ่นและสภาพแวดล้อมที่ผู้เรียนคุ้นเคย จะสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้มากขึ้น เข้าใจเนื้อหาภาษาอังกฤษได้ง่ายขึ้น และพบว่าผู้เรียนมีทักษะการอ่านภาษาอังกฤษดีขึ้น

2. การนำไปใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตจริง ผู้เรียนและผู้สอนมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในระดับมากที่สุดในเรื่องกิจกรรมที่สมจริง ซึ่งจะช่วยฝึกทักษะการสื่อสารที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ นอกจากนี้ ในด้านความคิดเห็นโดยรวมที่เป็นคำถามปลายเปิด สิ่งที่ผู้เรียนชอบมากที่สุด หนึ่งในสามอันดับแรก ได้แก่ ประโยคต่าง ๆ สามารถนำไปใช้ได้จริง ซึ่งเป็นไปในทางเดียวกันกับความคิดเห็นของผู้สอนในเรื่องจุดเด่นของหนังสือที่ระบุว่าเนื้อหาและภาษาในหนังสือเรียนเป็นธรรมชาติ สามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตจริง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Cunningsworth (1995) ที่กล่าวถึงการเลือกหนังสือเรียนว่า ต้องพิจารณาความถูกต้องและความเป็นธรรมชาติของภาษา ภาษาที่ใช้ในหนังสือควรเป็นภาษาที่ใช้งานได้จริง (authenticity) นอกจากนี้ ทั้ง

ผู้เรียนและผู้สอนสะท้อนความต้องการเนื้อหาเฉพาะทาง (job-specific content) ที่ตรงกับสายงานมากขึ้น โดยผู้เรียนต้องการให้มีประโยชน์ที่เกี่ยวกับสายงาน เช่น การเขียนอีเมล และผู้สอนเสนอให้มีการเสริมคำศัพท์เฉพาะเกี่ยวกับสายงาน ความคิดเห็นนี้แสดงให้เห็นถึงลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียนวัยทำงานที่เน้นการเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตจริง ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่หรือวัยทำงาน (Andragogy) ของมัลคอล์ม โนวส์ (Knowles, 1984) ในด้านทิศทางการเรียนรู้ที่ชี้ให้เห็นว่า ผู้ใหญ่ต้องการเรียนรู้สิ่งที่นำไปปฏิบัติได้จริง และต้องการมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนรู้ นอกจากนี้ ผู้ใหญ่มีความพร้อมในการเรียนรู้สิ่งใหม่ที่เกี่ยวข้องกับบริบทในชีวิตจริง สอดคล้องกับผลการวิจัยของจุฬาลักษณ์ สุทิน (2561) ที่พบว่า นักเรียนวิทยาลัยช่างศิลปนครศรีธรรมราชมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น และมีความเห็นในระดับดีมากต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติมภาษาอังกฤษ เนื่องจากเนื้อหาสอดคล้องกับวิชาชีพด้านศิลปกรรมที่นักเรียนสนใจ และเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของนักเรียน

3. แบบฝึกหัดและกิจกรรมมีความหลากหลาย ทั้งผู้เรียนและผู้สอนมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในระดับมากที่สุดในระดับนี้ และในคำถามปลายเปิด ผู้เรียนระบุว่าสิ่งที่ผู้เรียนชอบมากที่สุดหนังสือเล่มนี้คือกิจกรรมที่หลากหลาย ซึ่งตรงกับความคิดเห็นของผู้สอนในเรื่องจุดเด่นของหนังสือเล่มนี้ที่มีแบบฝึกหัดและกิจกรรมที่หลากหลาย สอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินหนังสือเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของ Cunningsworth (1995) และ Tomlinson (2011) ที่กล่าวถึงหนังสือเรียนภาษาอังกฤษที่ดีควรมีกิจกรรมที่มีความหลากหลาย ทั้งกิจกรรมที่เน้นความถูกต้อง (accuracy) และกิจกรรมที่เน้นความคล่องแคล่ว (fluency) หรือกิจกรรมที่ส่งเสริมการทำงานร่วมกัน

4. การขาดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ประเด็นที่ทั้งผู้เรียนและผู้สอนมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยที่สุดตรงกัน คือ "การมีคำเฉลย/คำตอบของแบบฝึกหัดในเล่ม" โดยค่าเฉลี่ยของผู้เรียนอยู่ในระดับปานกลาง และค่าเฉลี่ยของผู้สอนอยู่ในระดับน้อย สอดคล้องกับข้อเสนอแนะปลายเปิดที่ทั้งสองกลุ่มเสนอแนะให้มีคำเฉลยของแบบฝึกหัดในเล่ม และมีไฟล์เสียงที่สามารถดาวน์โหลดได้ เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้และประเมินผลได้ด้วยตนเองนอกห้องเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของทศพร โศภิชฐธรรมกุล (2563) พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ชอบแบบฝึกหัดหรือกิจกรรมที่เขาสามารถทำและฝึกฝนได้ด้วยตนเอง ทั้งนี้ ผู้เรียนวัยทำงานมีข้อจำกัดในเรื่องเวลา การมีแบบฝึกหัดที่ผู้เรียนสามารถจัดสรรเวลาในการเรียนรู้ที่เหมาะสมได้เอง จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้และเป็นแรงจูงใจในการเรียนรู้ได้ดี

ประเด็นที่ความคิดเห็นแตกต่างกัน (Divergence)

1. การนำคำศัพท์ใหม่ไปใช้ในบทเรียนถัดไปเพื่อทบทวน ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้เรียนอยู่ในระดับมากที่สุด แต่ความคิดเห็นของผู้สอนอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งข้อมูลประเด็นนี้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้เรียนรู้สึกว่าการทบทวนคำศัพท์ใหม่เพียงพอแล้ว แต่จากการประเมินผลผู้เรียน ผู้สอนเห็นว่าบททบทวนคำศัพท์ใหม่ในบทเรียนถัดไปยังไม่มากพอที่จะทำให้ผู้เรียนจดจำและสามารถใช้คำศัพท์ใหม่ได้อย่างแม่นยำมากนัก

2. การอ้างอิงคำศัพท์ภาษาอังกฤษแบบอังกฤษและภาษาอังกฤษแบบอเมริกันในคำที่ใช้ต่างกัน

ผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นในประเด็นนี้อยู่ในระดับมาก ในขณะที่ความคิดเห็นของผู้สอนอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้สอนให้ข้อมูลเพิ่ม เต็มจากหนังสือ โดยอ้างอิงคำศัพท์ทั้ง 2 แบบ ผู้เรียนจึงเข้าใจว่าเป็นเนื้อหาจากหนังสือ ในขณะที่ผู้สอนเห็นว่าหนังสือมีการอ้างอิงคำศัพท์ 2 แบบนี้ในระดับปานกลางเท่านั้น

3. การส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ในด้านวิธีการสอน ผู้เรียนมองว่าหนังสือเรียนเล่มนี้ส่งเสริมให้ผู้เรียนรับผิดชอบในการเรียนรู้ด้วยตนเองในระดับมาก แต่ผู้สอนมีความเห็นต่อประเด็นนี้ในระดับปานกลาง และมีข้อเสนอแนะให้เพิ่มกิจกรรมแบบ self-directed learning ที่ผู้เรียนจะสามารถจัดการการเรียนรู้ด้วยตัวเองได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหนังสือเล่มนี้ได้รับการออกแบบมาเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนในห้องเรียนเป็นหลัก แต่สำหรับผู้เรียนวัยทำงานควรมีแบบฝึกหัดหรือกิจกรรมที่ผู้เรียนสามารถศึกษาทบทวนด้วยตนเองได้ เพื่อจะได้เห็นความก้าวหน้าของตนเองอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม ผู้สอนสามารถแนะนำวิธีศึกษาบทเรียนด้วยตนเองให้กับผู้เรียนได้เช่นกัน

ผลการศึกษานี้ทำให้ได้รับความรู้ความคิดเห็นของผู้เรียนและผู้สอนที่มีต่อหนังสือเรียน Business PLUS 1 ซึ่งเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการทำงานเป็นอย่างมาก และช่วยให้ผู้สอนมีเกณฑ์ในการเลือกหนังสือเรียนที่เหมาะสมกับผู้เรียนวัยทำงาน ซึ่งมุ่งเน้นการเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง และมีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนจัดการเรียนรู้และประเมินผลได้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ยังเป็นแนวทางในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนหรือสื่อเสริมประกอบการเรียนภาษาอังกฤษสำหรับผู้เรียนวัยทำงานได้อย่างเป็นรูปธรรมด้วย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ผู้บริหารสถานศึกษาหรือสถาบันสอนภาษา และผู้สอนสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการคัดเลือกหนังสือประกอบการเรียนการสอนในหลักสูตรภาษาอังกฤษได้
2. ควรนำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างวัยทำงานจำนวนมากขึ้น เพื่อให้ได้ผลที่ครอบคลุมและแม่นยำ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาทัศนคติของผู้เรียนวัยทำงานที่มีต่อหนังสือประกอบการเรียนการสอนในหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษสำหรับอาชีพเฉพาะ หรือกลุ่มคนทำงานในสายงานเดียวกัน เช่น ตำรวจท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่โรงพยาบาล
2. ควรมีการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสำหรับผู้เรียนวัยทำงาน มุ่งเน้นกิจกรรมและแบบฝึกหัดที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถจัดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง (self-directed learning)

เอกสารอ้างอิง

กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน. (2562). *แผนยุทธศาสตร์กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. 2560-2564*.

<https://www.dsd.go.th/pr/Doc/Download/14932>

จุฬาลักษณ์ สุติน. (2561). การศึกษาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมภาษาอังกฤษ ชุดภูมิปัญญาท้องถิ่น นครศรีธรรมราช ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่าน และทัศนคติต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติม ภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้น ปวช. ปีที่ 2 วิทยาลัยช่างศิลป์นครศรีธรรมราช. *วารสารพัฒนศิลป์ วิชาการ*, 2(1): 113-128

ทศพร ไศภิชฐธรรมกุล. (2563). การวิจัยเชิงสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน ปัญญาวรรคุณ ที่มีต่อหนังสือเรียน *Concentrate of Critical Reading 6B Coursebook*. *วารสาร ศึกษาศาสตร์ปริทัศน์*, 35(2): 78-95

ปพิชญา แอนดอน และคณะ. (2560). การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้หนังสือ อ่านเพิ่มเติมที่มีเนื้อหาท้องถิ่นอำเภोजอมทอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนไทยรัฐ วิทยา 79 (บ้านหนองอาบช้าง) อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่. *พินเนศวร์สาร*, 13(1): 59-71

ปราณี ปราบริปู และคณะ. (2560). แนวทางการสร้างหนังสือเรียนและหนังสืออ่านเพิ่มเติม. *วารสาร ศึกษาศาสตร์ มสธ.*, 10(2): 346-359

สุพรรณิ อาศัยราช. (2550). การวิเคราะห์และประเมินหนังสือเรียนภาษาอังกฤษระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ*. บัณฑิต วิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). *มาตรฐานการศึกษาสู่การยกระดับคุณภาพคนไทย 4.0. สัมมนา วิชาการ มาตรฐานการศึกษาสู่การยกระดับคุณภาพคนไทย 4.0 ครั้งที่ 2 ประจำปี 2562 (น. 14-15)*. กรุงเทพฯ: สกศ.

Cunningsworth, A. (1995). *Choosing Your Coursebook*. Great Britain: Heinemann.

Knowles, M. (1984). *The Adult Learner: A Neglected Species (3rd Ed.)*. Houston, TX: Gulf Publishing.

Rahimi, M., & Hassani, M. (2012). Attitude towards EFL textbooks as a predictor of attitude towards learning English as a foreign language. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 31: 66-72.

Richards, J.C. (2001). *The role of textbooks in a language program*. Cambridge University Press.

Tomlinson, B. (2011). *Materials Development in Language Teaching (2nd ed.)*. Cambridge: Cambridge University Press.